

Анастасія ЛЕВКОВА

33 роки, літературознавиця, менеджерка літературних проектів

Народилася 1 серпня 1986-го в Угорщині в родині військового льотчика.

Після проголошення незалежності України сім'я повернулася в рідне місто обох батьків – Старокостянтинів Хмельницької області.

Закінчила магістратуру Національного університету "Києво-Могилянська академія" за спеціальністю "Теорія, історія літератури та компаративістика".

Працювала арт-директоркою мережі книгарень "Є". Була заступницею директора з розвитку Українського інституту книги, ініціювала створення та опікувалася проектом "Приватна урбаністика" на сайті Tyzhden.ua, вела "Радіокнигарню з Анастасією Левковою" на кримськотатарському радіо "Хаят", була програмною директоркою Запорізької книжкової толоки.

Розпочала роботу на платформі інтерактивних електронних та аудіокниг Lingart і в Центрі культурного менеджменту у Львові. Веде проект Українського осередку Міжнародного ПЕН-клубу "Мереживо. Літературні читання у містечках України". Редагує репортажі на сайті Reporters.media та окремі книжки. Авторка роману в щоденниках для підлітків "Старшокласниця. Першокурсниця". Він увійшов до коротких списків премій "Книга року ВВС" і "Літакцент", отримав відзнаку "Дебют року в прозі" порталу "Барабука".

Навесні вийде дитяча книжка "Ашик. Закоханий".

2017-го отримала звання кавалера ордена Мистецтв та літератури Франції.

Володіє англійською, французькою, польською мовами.

Незаміжня. Живе у Львові та Києві

Навіть на волі ведмеді продовжують танцювати

ДЕСЯТЬ УЛЮБЛЕНИХ КНИЖОК АНАСТАСІЇ ЛЕВКОВОЇ

1 Віктор ФРАНКЛ "ЛЮДИНА У ПОШУКАХ СПРАВЖНЬОГО СЕНСУ"

Прочитала її 2017-го. Подумала: це одна з трьох найголовніших книжок у моєму житті. Причому двох інших назвати не можу. Отже, Франкл – номер один. Невролог, психіатр, психотерапевт, засновник напрямку логотерапії – лікування сенсом. Пережив нацистський концтабір, половина твору – про цей досвід. Автор наголошує – знаючи, навіщо живеш, можна витерпіти будь-що. Людина здатна зберегти духовну свободу в найнесприятливіших обставинах. І щомиті, навіть у неволі, має вибір – як сприймати дійсність. Фройд акцентує на інстинктах, що ріднять людей із тваринами, Франкл – на людському: прагненні до сенсу.

Знаючи, навіщо живеш, можна витерпіти будь-що

Книжка про страждання, та вона життєствердна. Наприклад, автор розповідає про катарсис за кілька днів після звільнення – коли йшов квітучими луками, бачив небо і чув спів жайворонків. Життєствердність є й у відновленні після важких переживань. Франкл розповідає про пацієнта, який не міг вийти з депресії після смерті дружини. Його ставлення змінилося, коли уявив, що було б, якби він помер раніше. Вона страждала би ще більше. Усвідомлення того, що його мука – заради того, аби не мучилася вона, допомогло знизити градус страждань.

2 Анатолій АЛЕКСІН "ПОВІСТІ Й ОПОВІДАННЯ"

У 10–12 років перечитувала російського та ізраїльського письменника Анатолія Алексіна – повісті "Мій брат грає на кларнеті", "Пізня дитина", "Третій у п'ятому ряду" та інші. Ця література вчила відчувати людей. Написана нібито для дітей,

але й про дорослих водночас. Усі твори цього автора були про родину, стосунки у сім'ї. І завжди – про великі й дрібні порухи душ героїв.

Думаю, найперша риса для письменника, який створює художню літературу – емпатія.

3 Коллін МАК-КАЛЛОУ "ТІ, ЩО СПІВАЮТЬ У ТЕРНІ"

Прочитала у 12 років. Після того перечитувала разів 15. Востаннє – 24-річною. Та краще б узагалі цього не робила. Думаю, література буває не лише корисною чи нейтральною, а й шкідливою. Роман вчить, що залипати на неможливій любові – нормально. Звичайно, для цього має бути передумова – пунктик на неможливій до справдження, болісній любові.

Коллін Мак-Каллоу – майстерна в зображенні почуттів, описів, розповіді. Цю книжку можна читати з будь-якого місця. Та якщо ваша донька-підліток любить цей роман, раджу поцікавитися її життям. Чи не закохалася без взаємності і чи не триває ця любов роками. Якщо так, треба підсунути книжку американської психотерапевтки Робін Норвуд "Жінки, які кохають до нестями".

У моїй юності була така тривала невзаємна любов. Її описала в романі "Старшокласниця. Першокласниця". Писала її, бо вважала – багато хто таке переживає і варто показати, що вихід є.

4 Павло ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ "РОЗГІН"

Підлітком прочитала роман і закохалася в Київ. Думаю, це відбулося б і без Загребельного. Але те, як місто описував він, задало напрям. "У Києві все можливе. Тут блукають по вулицях віки, а тисячоліття плавають у нічних небесах зоряними еманціями над соборами й монументами. Життя! Розмах, розбіг, розгін! Все зробити! Все охопити!" Отак я досі почувалася в Києві.

Загребельний – непростий письменник. У нього довгі речення, складні конструкції. Є й банальні твердження, але висловлені складно як на підлітка. У тому віці читати Загребельного було корисно – щоби прокладати стежки для думання, критичного мислення. Це не та література, яку сприймаєш на віру беззапечно, а над якою треба думати й висновувати щось своє.

5 ЮРІЙ АНДРУХОВИЧ "ПЕРВЕРЗІЯ"

Серед моїх зацікавлень віддавна – урбаністика. Його розвинула проза й есеїстика Андруховича. Студенткою перечитала її всю по кілька разів. Навчив цікавитися не тільки урбаністикою, а й регіоналістикою. Йдеться не стільки про окремі області України, а й про більші "блоки", як центрально-східна Європа. Читати "Перверзію" можна і для того, аби зрозуміти, що таке постмодернізм.

Ця книжка – найкращий опис і втілення цього явища. Вона грайлива, хоч ідеться про серйозне і навіть трагічне.

- Тепер таке поєднання вже не актуальне. В Україні з 2014 року гратися не випадає. Треба визначатися – за кого, з ким, проти кого. Настала ера, коли зло треба називати злом, а добро – добром.

6 Віктор ПЕТРОВ-ДОМОНТОВИЧ "ІСТОРІОСОФСЬКІ ЕТЮДИ"

Віктор Петров – одна з найзагадковіших постатей української літератури й науки. Був археологом, етнографом, філософом, соціальним антропологом. Народився в Дніпрі, ріс в Одесі, закінчив гімназію в Холмі, викладав у Києві, виживав у Барішівці неподалік столиці, видавав часопис в окупованому німцями Харкові, невідомо що робив у Мюнхені, далі – Москва,

потім – знову Київ. При цьому йшов у ногу з інтелектуалами світового масштабу, висловлював ідеї, що звучали у працях Фрідріха Гегеля, Освальда Шпенглера, Еміля Дюркгайма. А після смерті Петрова його думки виринали у працях Хосе Ортеги-і-Гассета, Мішеля Фуко.

реалізму. Здається, якщо є бажання писати в цьому стилі, треба робити це, як Гаїчек. Я й раніше чула, що неважливо, про що писати, головне – як. З цим романом досягнула – це чиста правда. Героїня показана правдоподібно. Її дні, думки, відчуття – це все настільки дотикальне, що мимоволі ототожнюєш себе з нею. Автор – майстер. Зацікавилася темою затоплених сіл, в Україні зокрема. По суті, виселення людей із домівок подібне до депортації. У другому випадку повернутися заборонено, а в першому – немає куди.

Неважливо, про що писати, головне – як

9 Вітольд ШАБЛОВСЬКИЙ "ТАНЕЧНІ ВЕДМЕДІ"

Репортаж польського журналіста про ведмедів, забраних у болгарських ромів. Їхніми танцями господарі заробляли на життя. Після звільнення ці тварини не зможуть бути на свободі. Їх привозять у спеціальні притулки. Там незвично багато простору. Вони вчать – ся шукати їжу, жити без вимог господарів. І це велика драма, бо їм важко.

Звикнувши до нелюдських, точніше, неведмежих умов, вони не можуть існувати так, як закладено природою. Навіть на волі продовжують танцювати. І це – точна метафора постсоціалістичних суспільств. Друга частина книжки – оповідання про різні ситуації з людьми із Куби, Польщі, України, Албанії, Естонії, Сербії, Грузії. Цей твір люблю і за тему, і за точну метафору, і як один з низки польських репортажів. Їх вважають знаком якості. Найбільше люблю, як в одиничному показане цілісне, а в історії кількох людей – суспільство.

10 Ганс Крістіан АНДЕРСЕН "СНІГОВА КОРОЛЕВА"

Цю казку прочитала торік. Може, в дитинстві й читала, але не запам'ятала. Думаю про те, що Кай і Герда – архетипні образи. На таких людей ми натрапляємо щодня, а на ситуації, описані в казці, – іноді. Головне – не заморожуватися і вміти плакати. Не лише

Кай і Герда – архетипні образи. На таких людей ми натрапляємо щодня

сумувати, а й радіти, гніватися, відчувати огиду і страх. Зізнаватися собі в цьому. Не тікати від почуттів. І не тому, що тоді життя грає всіма барвами. Бо саме емоції та їхнє усвідомлення дають змогу зрозуміти справжні потреби. Те, до чого варто прагнути.

7 Таня МАЛЯРЧУК "ЗГОРИ ВНИЗ. КНИГА СТРАХІВ"

У невеликому творі – 144 сторінки. Вийшов 2006-го, а наступного я його прочитала. Після того сім років поспіль говорила: "Я хотіла написати книжку, але вже не треба – це зробила Таня Мальярчук". Мені близька ідея ескапізму – втечі десь у гори після пережиття болісної любові. Тому цю книжку я відчувала "своєю".

У Тані Мальярчук завжди подобалися несподіванки. Кожне речення – очуднення, кожній фразі дивуєшся. Наприклад: "Миюся я тут раз на тиждень, не частіше. Деколи мені стає страшно, що завтра не буде що робити, але я порахувала всі можливі заняття і їх має вистачити на кілька років по заняттю на день. У крайньому разі можна буде митися частіше". Деякі фрази зворушливі, запам'ятовуєш їх і повторюєш час від часу: "Він любить мене більше, ніж я. Ніж я думала".

8 Іржі ГАЙЧЕК "РИБ'ЯЧА КРОВ"

Мені запропонували модерувати презентацію перекладу твору сучасного чеського письменника про південночеське село, затоплене задля побудови атомної електростанції. Я подумала: гм, де я, а де затоплені південночеські села? І що ви думаєте? Ця книжка стала для мене зразком

В Україні з 2014 року гратися не випадає. Треба визначатися: за кого, з ким, проти кого

Багато наголошують на його біографії – напевно, без життєвих віражів не було б такої глибокої прози. Але не обов'язково знати біографію, щоб насолоджуватися його романами й есеїстикою. З нетерпінням чекаю виходу роману Софії Андрухович "Амадока", де великий розділ присвячено Віктору Петрову.